

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 18.3.2013
čj. SRS 014948/2013

Oblastní odbor SRS

Slovanská alej 2179/20

326 00, Plzeň

Zpráva č. 1 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 1.1.–17.3.2013

1. Počasí

V první dekádě ledna bylo teplé, převážně oblačné počasí s teplotami i v noci kladnými, odpoledne až 5 – 9 °C, a se slabými dešťovými srážkami. Od 10.1. se ochladilo, začalo mrznout (- 3 až - 5 °C) a v polovině ledna začalo sněžit. Mrazivé počasí se sněhovou pokrývkou vydrželo téměř až do konce ledna. Nejchladněji bylo 26.1., kdy teplota klesla až k - 17 °C.

Oteplování a tání sněhu probíhalo na přelomu ledna a února. V první dekádě února byly teploty v noci slabě pod bodem mrazu a přes den kolem 0 °C, poté postupně opět nasněžilo a několik dní bylo mrazivo (v noci okolo - 10 °C). Chladnější ráz počasí s teplotami pod nulou a občasním sněžením vydržel do 24.2. Na přelomu února a března zůstal na polích místy sníh, noční teploty byly pod nulou, denní kladné. Od 4.3. se odpolední teploty vyšplhaly až na 12 °C, ale v noci bylo zpočátku ještě mrazivo. 12.3. se vrátil zimní ráz počasí s náledím a následným sněžením (cca 8 – 10 cm). Celé sledované období bylo charakteristické zataženou oblohou a velmi nízkým počtem slunečných dní.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Tání sněhu bylo v obou vlnách většinou poměrně pozvolné a půda nebyla příliš promrzlá, takže nedocházelo k velkému odtoku tajícího sněhu, voda mohla dobře zasakovat. Přesto na nižších lokalitách v okolí vodních toků došlo lokálně k částečnému zaplavení vodou. Na konci sledovaného období se půda nachází všeobecně ve stavu nasyceném vláhou. V některých místech je ale až silně povrchově zamokřená. Stav ozimů je obecně dobrý, bez výraznějšího výskytu škodlivých organismů. Průběh počasí koncem února umožnil zemědělcům vstup na ještě zmrzlé pozemky a přihnojit. Vzhledem k dosavadnímu průběhu počasí a zamokřenosti pozemků dojde zřejmě ke zpoždění jarních prací. Vzhledem k zamokření není předpoklad plošného silného výskytu hrabošů na ozimech. Přezimování ozimých obilovina a řepky se zatím jeví poměrně příznivě. Oproti minulému roku nedošlo k vymrzání. Hraboši ani jiné škodlivé organismy zatím nejsou vzhledem k trvajícím zimním rázům počasí aktivní.

OBILNINY

Zdravotní stav porostů je z hlediska výskytu škodlivých organismů dobrý. V nižších partiích některých pozemků jsou vymáčená místa.

PŠENICE OZIMÁ (RF 13 – 25, třetí list rozvinutý až pátá odnož viditelná)

Po celém území oblasti jsou porosty relativně dobře přezimované, lokálně **poškozené zamokřením**. Škodlivé organismy nejsou zatím vzhledem k trvajícimu zimnímu rázu počasí aktivní.

JEČMEN OZIMÝ (RF 24 – 26, čtvrtá až šestá odnož viditelná)

Porosty ozimých ječmenů jsou místy **poškozené zamokřením** a jsou prožloutlé.

V okrese Klatovy (Mochtín, 8.3.) byl pozorován první slabý výskyt **padlí ječmene** (*Blumeria graminis*). Další zjištění této choroby poté na Karlovarsku (Bor u Karlových Var, 11.3.).

Zjišťování výskytu padlí ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH. Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti celému komplexu listových chorob. Je třeba střídat skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogenu.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 15 – 19, pátý pravý list vyvinutý až 6 až 9 a více listů vyvinuto)

Porosty přezimovaly relativně dobře, nevymrzly, nejsou přerostlé a jen lokálně jsou **poškozeny zamokřením**.

V okrese Klatovy (Sušice nad Otavou, 8.3.) byl zjištěn první a zároveň střední výskyt **plísně brukvovitých** (*Peronospora parasitica*). Slabý výskyt této choroby byl poté pozorován v okrese Plzeň – sever (Výrov u Kralovic, 12.3.).

Pozorování se provádí po vytvoření přizemní růžice listů, fáze 15 – 26 BBCH při úhlopříčném průchodu porostem, prohlédnou se vždy 2 za sebou rostoucí rostliny.

Preventivní ochranou je likvidace posklizňových zbytků. Přímá ochrana: byla zaznamenána vedlejší účinnost podzimního ošetření proti fomovému černání stonků řepky, pokud se použijí přípravky účinné na oomycety.

Z důvodu chladného počasí zatím nezačala v oblasti aktivita krytonosců na řepce.

První slabý výskyt **hraboše polního** (*Microtus arvalis*) byl sledován v okrese Klatovy (Sušice nad Otavou, 8.3.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

PÍCNINY

JETEL LUČNÍ

Hraboši zatím nejsou vzhledem k trvajícím zimním rázům počasí na většině lokalit aktivní. Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován v okrese Plzeň - sever (Plešnice, 12.3.). Slabý výskyt pozorován v okrese Klatovy (Radkovice u Měčina, 7.3.).

Způsob pozorování hraboše polního viz řepka ozimá.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

Vzhledem k přetrvávajícím zimním rázům počasí zatím nezačalo líhnoutí přezimujících škůdců ze zimních vajíček. Na celém území převládají slabší výskyty zimních vajíček škůdců nebo bez výskytu. Silnější výskyty mohou být zaznamenány u neošetřovaných stromů v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 00, zimní dormance)

Nebyl zaznamenán významnější výskyt vajíček **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)**. (Na celém území oblasti pouze slabé nebo žádné výskyty.)

Líhnutí vajíček svilušky ovocné se sleduje 1x týdně od fenofáze rašení (53 BBCH). Na pěti náhodně vybraných místech výsadby se odebere na počátku rašení po jedné větvičce s vajíčky svilušky. Z každé větvičky se odřízne štítek kůry obsahující cca 100 vajíček a opatrně (aby se vajíčka nepoškodila) se přilepí štěpařským voskem apod. na podložní mikroskopické sklíčko nebo na dřevěnou destičku. Kolem štítku se vytvoří souvislý rámeček nanesením lékařské vazelíny, podložní sklíčka nebo dřevěné destičky (celkem pět) se zavěsí na pěti různých místech sadu do korun stromů a pravidelně se sleduje průběh líhnutí.

Ošetření akaricidy proti svilušce se signalizuje při zjištění 70–75 % vylíhlých larev ze zimních vajíček na neošetřených stromech.

Střední výskyt štítků **štítenky čárkovité (*Lepidosaphes ulmi*)** zaznamenán lokálně na silničním stromořadí na Domažlicku (Milavče, 16.1.) a na Klatovsku (Zavlekov, 21.1.).

Lokálně slabý výskyt štítků **štítenky zhoubné (*Quadrospidiotus perniciosus*)** zjištěn v letorostech stromů v okrese Klatovy (Zavlekov, 21.1.) a Domažlice (Milavče, 16.1.).

Vajíčka **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** byla zjištěna ve slabé intenzitě v okrese Cheb (Jesenice u Chebu, 9.1.), Tachov (Tachov, 15.1.) a Rokycany (Němčovice, 24.1.).

Vajíčka **mery jabloňové (*Psylla mali*)** byla zjištěna ve slabé intenzitě v okrese Karlovy Vary (Kostrčany, 8.1.), Cheb (Jesenice u Chebu, 9.1.), Klatovy (Zavlekov, 21.1.) a Rokycany (Němčovice, 24.1.). V silné intenzitě byla pozorována v okrese Tachov (Tachov, 15.1.) a Domažlice (Koloveč, 16.1.).

Proti přezimujícím stádiím škůdců je vhodné provést předjarní ošetření olejovými přípravky.

Peckoviny

SLIVONĚ (00, zimní dormance)

Nebyl zaznamenán významnější výskyt vajíček **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)**. (Na celém území oblasti pouze slabé nebo žádné výskyty.)

Pozorování a ochrana viz jabloň.

V okrese Klatovy (Malonice nad Zubřinou, 21.1.), Domažlice (Srbice u Kolovče, 16.1.) a Plzeň – jih (Nebílovy, 24.1.) byl pozorován pouze slabý výskyt štítků **puklice švestkové (*Parthenolecanium corni*)**.

Slabý výskyt štítků **štítenky čárkovité (*Lepidosaphes ulmi*)** zaznamenán lokálně na silničním stromořadí na Klatovsku (Malonice nad Zubřinou, 21.1.).

Lokálně slabý výskyt štítků **štítenky zhoubné (*Quadrospidiotus perniciosus*)** zjištěn v letorostech stromů v okrese Klatovy (Zavlekov, 18.1. a Malonice nad Zubřinou, 21.1.).

Proti přezimujícím stadiím škůdců je vhodné provést předjarní ošetření olejovými přípravky.

OKRASNÉ DŘEVINY

BRSLÉN

V průběhu měsíce ledna byl zjištěn slabý výskyt přezimujících vajíček **mšice makové (*Aphis fabae*)** na brsledech – Klatovsko (Klatovy, 11.1.) a Plzeň – sever / město (Radčice u Plzně, 8.1.).

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová